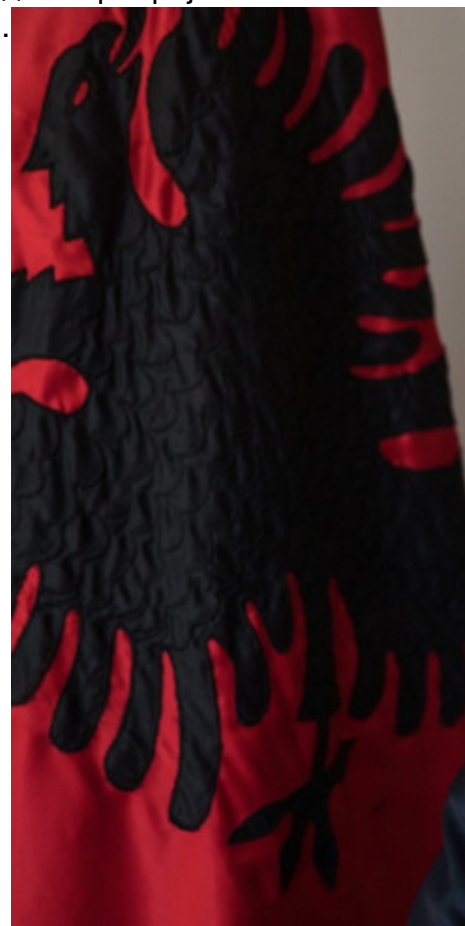

Уједињење са Албанијом – једнога дана, у будућности – видим као успех Косова, каже у интервјуу за DW Албин Курти, мандатар за састављање косовске владе. Дијалог са Србијом, додаје, неће бити први приоритет.

DW: Два месеца након избора, Косово још увек нема владу. Шта Вас спречава у формирању нове коалиције са Демократском лигом Косова (ЛДК)?

Албин Курти: Већ дуго водимо разговоре о програму владе. Тиме смо показали нову културу у процесу формирања владе, да се најпре разговора о програму. Преговори о подели одговорности у извршној власти почели су тек након што су потврђени резултати избора. Они су каснили због различитог бројања, као и због накнадног пребројавања гласова. Али сада приводимо крају разговоре о формирању владе.

За време тих разговора сте веома често долазили у Немачку. Шта Немачка у првом реду очекује од будуће косовске владе?

У Немачкој имамо велику дијаспору, око пола милиона људи, који врше највећи део новчаних уплата из иностранства. Немачка је привредни мотор Европске уније. Уосталом, ЛДК одржава везе са ЦДУ (Демохришћани), док смо ми повезани са СПД (Социјалдемократе). Када тамо идем, састајем се са дипломатама и државним званичницима, са посланицима СПД. Али састајем се и са посланицима ЦДУ и ЦСУ. Односе са Немачком желимо да градимо и продубимо. Тамо разговарамо о две главне теме: прва се тиче унутрашњих реформи на Косову, како земљу ослободити од кризе, како смањити незапосленост и сиромаштво, како сузбити криминал и корупцију.

Какав је Ваши приступ тој теми?

Желимо да извршимо петоструку реформу: судства, привреде, образовања, здравства и сектора безбедности. Реформа судства и реформа сектора безбедности ће бити спроведене у оквиру процеса провере. При том не би требало да буду проверавани само државни тужиоци и судије, већ и високи функционери тајне службе и полиције.

Желимо да изградимо дуални образовни систем, попут Немачке, Швајцарске и Аустрије, где ће ученици и студенти већи део времена бити у школама и на факултетима, док ће један или два дана провести у компанијама. Желимо да привучемо стране инвестиције и при том крећемо од дијаспоре: јер тешко је привући инвестиције из иностранства, ако због велике корупције не можемо да привучемо ни нашу дијаспору. И пре свега ћемо сузбити корупцију у Влади, институцијама и у друштву.

Друга тема је вероватно дијалог са Србијом. Немачка инсистира да се он што пре обнови, као и да се укину царине на српску робу.

Тачно. Друга тема се тиче наших односа са Србијом и другим земљама Западног Балкана. Ми из покрета Самоопредељење, заједно са ЛДК и нашим немачким и европским партнерима, желимо нашу земљу што је могуће пре да интегрисемо у ЕУ. Али знамо да се то неће десити тако брзо. Ми нисмо део Европске уније, али ми градимо Европу у себи, од нас самих.

Што се тиче односа са Србијом, договорили смо се да морамо да се састанемо са наследником госпође Могерини, Жозепом Борелом, високим представником ЕУ за спољне послове и безбедност, како бисмо размотрили припрему будућег дијалога заснованог на јасним и прецизним принципима. Не смемо поново да закажемо.

Са друге стране, током шестогодишњег дијалога од 2011. до 2017. смо већ закључили 33 споразума са Србијом. Важно је проверити колико је њих спроведено, како бисмо из тога могли да извучемо поуку за будућност. Са ЛДК смо постигли договор да стопроцентне царинске таксе желимо да заменимо за политички, економски и политичко-трговински реципроцитет са Србијом. Тај реципроцитет предвиђа и Устав Косова, који је усвојен 7. децембра 2011. године.

Значи прво реципроцитет па онда укидање царинских такси?

Прво реципроцитет. Али не смемо да заборавимо и да су амбасадори земаља Квинте (САД, Немачка, Француска, Италија, Велика Британија, прим. ред.) на Косову позвали Србију да обустави кампање против признавања Косова, као и против чланства Косова у међународним организацијама. Али Београд прави кораке уназад: председник државе недавно је најавио да ће спречити приступање Косова у УНЕСЦО.

Да ли се слажете да би компромис требало постићи што је могуће пре и да би он, како се често од америчких званичника чуло, могао да води и ка промени граница?

Још почетком деведесетих је бивши председник Косова Ибрахим Ругова у интервјуу за немачке медије назвао независност – компромисом. По завршетку рату смо имали други компромис: Ахтисаријев план, који има много недостатака и који нас и дан данас спречава да изградимо демократску државу. Сада Србија тражи нови компромис. То је тактика по систему: узми шта можеш и остани незадовољан, како би добио још више.

То значи да са Вама неће бити промена граница?

Границе Косова не могу да се мењају. Косово је било део југословенске федерације. Око

110 земаља нас је признало у оваквим границама, укључујући САД и Немачку, и ми немамо територију коју бисмо могли да дамо Србији. Основа за будући споразум Косова и Србије не може бити територијална одштета Србији, као утеха за изгубљено Косово, већ живот грађана, практичне потребе, људска права и патње које смо претрпели под једном државом као што је Србија, која се није суочила са својом прошлошћу.

Са друге стране често Вас сматрају особом која границе Косова доводи у питање и која највише говори о уједињењу албанских територија. Због тога Вас у многим западним и европским медијима виде и као ултранационалисту. Како тај став може бити у складу са оним што сте управо рекли?

Граница према Србији не може да се пореди са границом према Албанији. Граница између Косова и Албаније није албанска граница, то је српска и југословенска граница. Приближавање, интеграцију и уједињење са Албанијом – једнога дана, у будућности – ја не видим као резултат неуспеха државе Косово, већ као њен успех. Али ову земљу морамо најпре да начинимо успешном.

Албански народ и даље пати од трауме због Лондонске конференције из 1913. године, када је тадашњи британски министар спољних послова Сер Едвард Греј казао: „Нанели смо велику неправду Албанији како бисмо одржали мир у Европи.“ Није прошло ни годину дана, избио је Први светски рат.

Наше приближавање, интеграција и уједињење са Албанијом ни у ком случају неће бити спроведено оружаним, недемократским и противуставним средствима. Али најпре желимо да изградимо државу Косово, при чему ће тежиште бити на привреди и правди. Један од приоритета ће бити и дијалог са Србијом, али он неће бити наш главни приоритет. Главни фокус ће бити на правди и запошљавању.

(Дојче веле)